

дозволить добитися підвищення ефективності публічних закупівель в Україні та посилить фінансову відповідальність їх учасників.

Для посилення фінансового контролю у сфері публічних закупівель було б доцільним ширше використовувати індикатори ефективності цих закупівель (нецінові критерії), які вимірюються не лише показником різниці між очікуваною вартістю закупівлі. Загалом, механізм здійснення публічних закупівель в Україні необхідно достосовувати до вимог ЄС, що дозволить нашій країні в майбутньому ставити питання щодо вступу в цю організацію.

Список використаних джерел

1. Яременко С. Контроль публічних закупівель. Досвід для України. URL: <https://dozorro.org/blog/kontrolpublichnih-zakupivel-dosvid-polshi-dlya-ukrayini> (дата звернення: 15.10.2019).
2. Нечипоренко А. В. Роль державних фінансів у забезпеченні макроекономічної стабілізації. *Концептуальні засади менеджменту та фінансів в умовах глобальної нестабільності*: зб. матер. VI Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. «Актуальні проблеми менеджменту та фінансів в сучасних глобалізаційних процесах», 14 березня 2019 р. / Ун-т ДФС України. Ірпінь, 2019. С. 233–236.

М. А. П'ятак, студент

Науковий керівник: **О. В. Тимошенко**, к. е. н.

Вищий навчальний заклад Укоопспілки

«Полтавський університет економіки і торгівлі»

м. Полтава, Україна

ФІСКАЛІЗАЦІЯ РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ ЯК СПОСІБ ПОДОЛАННЯ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Сучасне реформування податкового законодавства України спрямовано на вирішення завдань виходу з кризи та забезпечення сталого розвитку економіки. Впровадження реформ у сфері оподаткування малого бізнесу відбувається щороку, проте у 2021 році обов'язкове застосування касових апаратів для фізичних осіб – підприємців було черговий раз перенесено. За таких обставин постає питання щодо доцільності та ефективності впровадження реєстраторів розрахункових операцій для малого бізнесу.

Правильна організація обліку грошової виручки фізичних осіб-підприємців є важливою умовою забезпечення ефективного функціонування соціально-орієнтованої ринкової економіки України. Без обліку й контролю готівки неможливі облік і контроль товарно-матеріальних цінностей, забезпечення їх збереження, попередження зловживань, у тому числі приховування доходів і ухиляння від сплати податків. Можливість точного обліку торговельної виручки, скорочення до мінімуму помилок при проведенні розрахунків за товари, підвищення культури торговельного обслуговування, вивчення попиту на продукцію забезпечує впровадження електронних реєстраторів розрахункових операцій.

Застосування стаціонарного або програмного касового апарата обов'язково поставить у рівні правові умови як покупця товару, так і підприємця (продавця). Фіскальний чек із підтвердженням внизу, який видається касовим апаратом і дублюється в податковій звітності, – це єдина законна гарантія відремонтувати несправний товар чи повернути кошти. Податкова служба запроваджує фіскалізацію, щоб максимально контролювати розрахунки клієнтів. Суть такої новації полягає у впровадженні автоматичного звіту до органів Державної податкової служби України про кожен платіж, який робить фізична особа-підприємець.

Фізична особа – підприємець згідно чинного законодавства України може сама обрати вид касового апарату (стаціонарний або програмний). Лише у випадку, якщо підприємець хоче використовувати програмний реєстратор розрахункових операцій замість стаціонарного, то реєстрацію останнього обов'язково потрібно скасувати. Перевагою програмного реєстратора розрахункових операцій для підприємця є те, що цей касовий апарат працює в режимі он-лайн. У цьому разі фізична особа – підприємець може закрити касу (подати денний звіт) незалежно від місяця знаходження.

Якщо більшість фізичних осіб – підприємців будуть використовувати програмні реєстратори розрахункових операцій, то це дасть можливість перейти до використання електронних чеків. В такому разі законодавство України не обмежує підприємця – продавця товарів, а навпаки, надає йому можливість виписувати покупцям електронні фіскальні чеки замість паперових. Зокрема, у Німеччині вже запропонували відмовитися від викорис-

тання паперових фіскальних чеків заради покращення екологічної ситуації. Закон про обов'язкові чеки для всіх покупок у цій країні Європейського Союзу ухвалили для того, щоб роздрібні торговці не могли ухилитися від оподаткування.

Українські підприємці мають перейняти таку ініціативу. Більше того, багато застосунків програмних касових апаратів можна безкоштовно завантажити на гаджет, а потім після їх реєстрації вдало використовувати. Чеки на фізичних носіях є невиправданим витрачанням ресурсів. Наприклад, у сучасних касових апаратах вбудовані чипи, які реєструють покупки. Таким чином, податкові органи можуть перевіряти всі операції підприємців без використання паперових чеків. Натомість покупець, який отримає електронний чек, матиме законну гарантію відремонтувати несправний товар або повернути витрачені кошти. У порівнянні зі стаціонарним касовим апаратом, програмний реєстратор розрахункових операцій є ще простішим у роботі.

Весь цивілізований світ уже практично забув, що таке необлікований готівковий обіг. Тому Україні необхідно якнайшвидше перейти на цивілізовані правила гри: будь-які торговельні операції мають обліковуватися через касові апарати. Це потрібно для детінізації української економіки та збільшення податкових надходжень до бюджету.

Фіскалізація розрахункових операцій має стимулювати дотримання малим бізнесом правил оподаткування. Зокрема у Польщі обов'язкове використання касових апаратів ввели ще 2010 року, що теж супроводжувалось акціями протесту. Нам треба розуміти, що бізнес ні в Україні, ні в інших європейських країнах не готовий чесно обліковувати свої розрахунки. Ось чому фіскалізація виступає вимушеним кроком уряду, метою якого є посилення контролю за обігом готівки.

Треба сказати, що чинне законодавство у сфері РРО в Україні є ліберальним. На фізичних осіб-підприємців першої групи обов'язковість застосування касових апаратів не поширюється. Реєстратори розрахункових операцій не застосовуються при здійсненні розрахунків за послуги у разі проведення таких розрахунків виключно за допомогою банківських систем дистанційного обслуговування та(або) сервісів переказу коштів.

Отже, реєстратор розрахункових операцій не створює жодних проблем для фізичної особи-підприємця, що працює у

легальному правовому полі. Оскільки такий підприємець все одно веде облік своїх продажів для власних потреб. Реєстратор розрахункових операцій дозволяє робити це навіть простіше. Небезпеку касовий апарат створює лише для тих фізичних осіб-підприємців, що ведуть свою діяльність у «тіні», або взагалі виступають прикриттям для великого бізнесу. Касовий апарат радикально підвищує для нелегальних фізичних осіб-підприємців ризику продажу товарів без декларування реального доходу. Застосування РРО допоможе підприємцям контролювати реалізацію продукції. Купівля касового апарата не потребує значних фінансових витрат, адже альтернативою стаціонарному РРО є програмний.

Список використаних джерел

1. Офіційний веб-портал Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/446796.html> (дата звернення: 02.04.2021).
2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/service/reestraciya-rro> (дата звернення: 02.04.2021).

О. Ю. Сова, к. е. н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України
м. Київ, Україна*

ПРІОРИТЕТИ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ

Правове регулювання державного боргу та гарантованого державою боргу в Україні здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України та інших нормативно-правових актів у сфері управління боргом [1].

Успішність бюджетної та боргової політики держави відображають не стільки традиційні показники бюджетного дефіциту (дефіциту сектора загального державного управління) та державного боргу, але насамперед потенційні бюджетні наслідки соціально-економічної політики держави [2, с. 90]. Передумовою ефективного функціонування бюджетних систем у сучасних умовах є встановлення певних фіскальних правил, які вважають найважливішими нововведеннями останніх десятиліть [3].